

**Crudelitatis Calvinianae exempla duo recentissima ex Anglia :
quorum primum, continet barbarum ac saevum Calvinianorum
edictum recenter editum contra Catholicos, alterum vero,
exhibet indignissimam mortem illustrissimi viri comitis
Northumbriae in castro Londinensi occisi mense Julio anni
1585 : praemissa est praefatio ...**

<https://hdl.handle.net/1874/10162>

3

CRVDELITATIS
CALVINIANAE EX.
EMPLA DVO RECEN-
TISSIMA EX
ANGLIA.

Quorum primum, continet barbarum ac sæuum
Caluinianorum edictum recenter editum con-
tra Catholicos: alterum verò, exhibet indignif-
simam mortem Illustrissimi viri comitis Nor-
thumbriæ in castro Londinensi occisi mense Iu-
lio huius Anni. 1585.

Præmissa est præfatio ad Principes populosque Catho-
licos de cladibus quas hæresis infert Rebuspub.
cum congratulatione de pace recen-
ter facta in Gallia.

*Adiectum est in fine exemplar quarundam
literarum ex Anglia.*

Matth. 7. v. 16.

A fructibus eorum cognoscetis eos.

Anno Domini 1585.

AD PRINCIPES POPULOSQUE CA-

THOLICOS DE CLADIBVS ET
exitijs, quæ regnis ac Rebus pub. inducit hæresis,
ab exemplo ANGLIÆ demonstratio: simul cum
congratulatione de voluntate iniecta à Deo di-
ctis Principibus populisque ad tantam pestem ex-
terminandam, præsertim in Gallia.

*I*n Beneficijs diuinis, quæ Deo
optimus maximus tanquã in-
dulgentissimus pater in filios ef-
fundit suos, illud vnum est vel
inter prima numerandũ, quod aliorum pœ-
nis ac castigationib. eos admonet, quid sibi
timendum sit, & quid in super faciendum,
quo similem calamitatem præueniãt, ac an-
teuertant. Hoc expressit Propheta sanctus
Ezechiel parabola illa per insigni duarum
Sororum Oollæ & Oolibæ, quarũ prio-
ris castigatio ad posterioris instructionem
proposita fuit, hoc est, Samarixæ calamitas
& deuastatio, ad vtilitatem Iudæ à clemẽ-
tissimo Domino dirigebatur. Hoc ipsũ ego

Ingens
dei bene-
ficiũ, in-
struãt alie
no malo.

Ezec. 23.

PRAE AD PRINCIPES

existimarem fieri his nostris temporibus, ab eadē illa immēsa Dei bonitate, erga respub. & principes Catholicos, quos aliorum malis, qui sectis se implicuerunt, cōmonefacit, quanta & quā excitata diligentia praecauere sibi suisque regnis ac statibus debeant de vitanda peste tam nefanda & calamitosa. Taceantur vulnera, quae ceterae Prouinciae, Germaniae, Belgij, Daniae, Suetiae, aliorumque statuum ditiones acceperūt. (In quibus tamen illud vnum est omnium oculis euidentissimum maximeque dolendū, quod diuturnis dissentionibus ac disputationibus de fide, omnis ferē sensus & spiritus pietatis recteque viuendi, in quā plurimis hominibus extinctus cernitur.) Vt haec omnes, inquam, regiones taceantur ac praetereantur, vna Anglia huius rei illustrissimum statui potest exemplum: cuius florentissima conditio dum fidem catholicam tueretur, vniuerso mundo satis cognita fuit: nunc autem quamuis ad perfectam castigationis suae mensuram nondum

Vulnera
accepta
ab hēresi

dum peruenisse existimetur cum peccet in dies grauius: qui que eam gubernant, licet ex arte quadam plagas suas dissimulent, & inanem quandam fœlicitatis vmbra reliquo orbi ostētare cupiant: tamen quàm sit verè miserimus illius regni status, nemo hominū est, qui euidentissimè non perspiciat.

Ac primum quidem de Catholicis ibidem commorantibus, nihil attinet hīc dicere: ex legibus enim quæ sequuntur, cæterisque omnibus, quæ hoc libello continētur, plus satis apparebit afflictissima illorum conditio. Catholici.

Qui reliqui sunt seclarij, & si dominantur illi quidem, maximis tamen conflantur miserijs (si verum fateri vellent) & longè maiorum exagitantur timore impendentium. Hæretici
Primo enim dissidium est ingens per vniuersum regnum disseminatum, trium potentissimarum partium: Catholicorū, Protestantium, & Puritanorum. Hi inter se animis ac linguis digladiantur: hi libris indies conscriptis se inuicē confodiūt: Dissidia

hi non solum religione, verum etiam regni
 successionis praetensione, regendi forma re-
 giminisque praesentis vel approbatione vel
 improbatione, alijsque factionibus grauissi-
 mè dissentiunt. Hinc est quod ij qui governa-
 cula tenent, nec sibi nec alijs (iusto Dei iu-
 dicio) satisfacere possunt. Intus forisque sus-
 pecta, dubia, ac formidolosa omnia. Sina-
 uis in aliqua parte Oceani compareat, ven-
 turam statim contra Angliam existimāt.
 Si motus aliquis in Gallia, Belgio, His-
 pania vel etiā lōgius per exploratores suos
 nunciatur, in Angliam illum comparari
 suspicantur. Ita homines timidi & malè si-
 bi conscij, quod omnium principum regna
 ac ditiones infestarent, ab omnibus vindi-
 ctam timere coguntur. Verissimè enim di-
 ctum est à quodam: Quis restitit Deo, &
 pacem habuit?

Iob. 9.

Hinc iam sequuntur reliqua, quorum
 hoc in libello fit mentio ac narratio. Clau-
 ditur tota Anglia tanquam carcer, & lege
 cauetur

cauetur, ne quisquam exeat, etiam puer vel <sup>Cautio-
nes mi-
serime.</sup> famulus, sine speciali Reginae licetia in scri-
ptis habita. Deinde in omnibus portibus
constituuntur exploratores, qui omnes ex-
euntes ingredientiſq; minutiffimè perſcru-
tentur, examinent, reuoluant, iurare & pe-
ierare compellāt. Si literas quis afferat, pro-
ditionem existimant sine dubio cōtineri: ſi
ſarcinulas, in eſſe instrumenta ad Regnam
occidendam. In qua vna re, tam perditè ſunt
miſeri, vt his vltimis Comitijſ ſtatutum <sup>Videc. r.
decreto-
rū in par-
lamēto.
29. Mar.
1595</sup> amplum coacti fuerint condere ne Regina à
quoquā occidi poſſit. Cuius vnijſ ſtatuti cō-
ſideratio ſola (ſi nihil aliud eſſet) ſatis eui-
denter in omnium hominum oculis conſti-
tuit deſperatiſſimam iſtorum hæreticorum
ſuæq; Reginae conditionem. Quæ tamen ſe-
quuntur in hoc libello, aliquanto magis rem
dilucidant, præſertim illud, quod contra
vnumquēque Sacerdotē, ſimpliciter & apo-
ſtolicè ad eos ingredientem tanquam aduer-
ſus integrum exercitum ſeuiffimorum edi-

Tyranni
ca & bar
bara.

Et orū fulmine se muniūt. Deinde verò quòd
præcipuos ex nobilitate Principesque viros
abs se fugientes, retrahere ex fuga, carceri
busque mandare: alios verò domi vel custo-
dijs sepire, ne fugiant, vel clam occidere, ne
populum offendant, aliaq; similia cogantur
facere, quæ non nisi in perditissimo rerum sta-
tu, & à perditissimis fieri solent.

Cur Deus
excitavit
Princi-
pes ad he-
resim ex-
terminā-
dam.

Quibus omnibus perspectis ac considera-
tis, adiuncto etiam, quod hæc omnia ferita-
tis monstra, tam in Anglia, quam alibi, ex
sola hæresi paulatim progressa sint: non mi-
rum, si Deus benignissimus sui populi com-
miseratione ac precibus commotus, instilla-
uerit animis Catholicorum Principum, desi-
derium quoddam acrius & vehementius,
ad regnationesque suas ab hac infesta ac
pestilentissima lue perpurgandas: maximè
verò potentissimo ac Christianissimo Gal-
liarum Regi, cum ingenti totius orbis Chri-
stiani exultatione hunc animum dedit. Qui
etsi & natura sua ad bonitatem propensissi-
ma,

ma, & educatione pietatisq; zelo, quem ex amore religionis catholicæ et ex sancta quadam successione nobilissimæ & Christianissimæ familia VALESIANÆ semper habuit, ab hæreticis fuerit per se alienissimus, idq; etiã factis gloriosissimis ostēderit, priusquam ad diadematis sublimitatē peruenisset: tamē postea vel necessitate quadã coacta vel aliorum consilijs inducta, vel secreta fortasse Dei providētia atq; dispensatione quadam permissa, sua Maiestas ad tempus eos pertulit, non sine maximo tam suorū subditorum, quam reliquorū totius orbis Catholicorum dolore qui assiduis precibus à diuina bonitate efflagitabant, vt immutaret aliquando hanc suæ Maiestatis voluntatē animumq; daret acrem ad Ecclesiæ suæ causam aduersus hostes ac latrones propugnandam: animum (inquam) zeli plenum robustumq; ac ad Christi iniurias impatientem ne sua lenitate ac conuiuētia tam multa animarum millia quotidie perirent.

Christie
niff. Gal
liarum
rex.

Pax Gal-
lica, in
heretico
in bellū.

Efd. 7.

*Hoc ardentem petijt Christianus populus
ad aliquot iam annos, & hoc tandem vide-
tur concessisse clementissimus Dominus pe-
tenti suo populo: nec enim tam subita concor-
dia & inopinata animorum conspiratio in-
ter suam Maiestatem suosque Principes, po-
pulosque Catholicos, quā nuper Respub. Chri-
stiana exultanter audiuit, fieri potuisset un-
quam ad extirpandam heresim, nisi dextræ
Dei potentia interuenisset, quæ sola facit
mirabilia. Dicamus ergo & nos cum san-
cto illo: Benedictus Dominus Deus pa-
trum nostrorum, qui dedit hanc volun-
tatem in cor Regis. Hoc est insigne te-
stimonium diuinæ erga nos clementiæ, &
singularis suæ Maiestatis erga Deum pieta-
tis. Hoc est factum, æternæ memoriæ conse-
crandum, & infinitis gratijs laudibusque
prosequendum. Pertinet enim cum ad totius
Christiani orbis vtilitatem, tum ad regni
Galliæ conseruationem perpetuā. Dignū
fuit ergo hoc factum HENRICO Chri-
stianæ*

Stianissimo Galliarum Rege: dignū fuit suo nomine, suo loco, sua familia, sua pietate, semetipso denique, & suis antecedentibus præclarissimis reb. gestis pro Ecclesia. Nec dubito quin ex hoc vno factō propositoque sanctissimo si executioni mādetur, sua Maiestas & regnis suis securitatem, subditisq; pacem ac tranquillitatem constituet, & sibi ipsi immortalē apud omnes Christianos gloriam, & coronam apud Deum immarcescibilem acquirat.

Quantum verò vniuersi sui populi beneuolentiā hoc egregio factō, sua sibi Maiestas excitauerit ac deuinxerit, eo ipso die luculentissimè perspici, potuit quo frequenti senatu, astantibus, & assentiētibus, & adhortantibus Senatoribus omnibus, edictū illud odiosissimum pacificationis inite cum hæreticis, reuocatū, exauthoratum ac deletū fuit. Hoc enim die, dierum omnium qui à multis seculis illuxerūt, Gallia celeberrimo letissimoq; vniuersus ferè Parisiensis populus, à quo

Reuocatio edicti pacificationis p. regē Gallic.

PRAE. AD PRINCIPES.

à quo ceteri plerique totius Gallie dependen-
 dent, incredibili gaudio tanquam æstro quo-
 dam diuino percitus ac concitatus, ad pala-
 tium cucurrit publicū, suamque Maiestatem
 inusitato quodam genere exultationis acce-
 pit, insolitisque vocibus & acclamationibus
 ad eam sacram primò, deinde domū vsque
 redeuntem, per omnes vias publicas prosecu-
 tus est. Quo singulari honore significare
 voluit Christianissimus Catholicissimusque
 populus, eo die verè se regem suum Chri-
 stianissimum agnouisse, omniumque glorio-
 sissimorum regum ac maiorum suorum spi-
 ritum, Clodouæorum nimirum, Caro-
 lorum, Lodouicorum, cæterorumque; qui
 præclarissima pro Ecclesia gesserunt, in vno
 Christianissimo HENRICO reuixisse.

Atque vt ex hac recenti sanctissimæ vo-
 luntatis significatione, in Christianissimo po-
 tentissimoque Galliarum rege, qui pectus
 quasi Christiani orbis possidet, Christianus
 populus ineffabile gaudium, lætitiāque in-
 expli-

explicabilem percipit: ita non minori con-
 solatione sustētatur, gaudioque perfunditur
 cum in memoriam reuocat antiquum &
 iam plurimis annis cognitum ac perspectum
 Catholici Hispaniarum regis constantissi-
 mum in hac causa zelum, qui cū velut bra-
 chia & artus reipub. Christianæ longissime
 latissimeque patentes, monarchia quadā in-
 genti complectatur, nulla tamen eorum in
 parte, passus est vnquam hereticos consiste-
 re. Sed maximis licet sumptib. ac difficulta-
 tibus vbique semper eiecit, expulit atq; eli-
 minauit, vt Christi Ecclesiam tutela sue
 patrociniōque commissam, tanquam fidelis
 custos, patronus ac pater, sartam-TECTAM in-
 uiolatamque ab omni periculo inquinamēti
 conseruaret. In quo illud vnum sempiterna
 quoque laude & seculorum omnium memo-
 ria & admiratione dignissimum est, quod
 cum vndique ab hereticis impugnaretur, &
 plurimis alijs difficultatibus, ratione tempo-
 rum & imperiorum suorum multitudine ac
 magni-

PRAE AD PRINCIPES

magnitudine Rex optimus vrgeretur, ex quibus omnibus liberari posse videbatur, ex vnica sola conditione libertatis haereticae, Belgis concedendae: Rex verè Catholicus considerans illud se nomen ab Ecclesia, regnūque ab Ecclesiae sponso accepisse, vt fidei Catholicae dominatū tueretur; noluit deesse se vel nomini vel loco suo, sed potius vniuersa sua regna in periculū quoduis humanum permittere, quam Dei causam sibi commendatam, vel deserendo, vel conuiuendo infirmiore reddere. Quo praecclarissimo facto suo verissimè se regem Catholicum, verissimè se patrem Christianae patriae praebuit: & omnis posteritas hoc de facto sempiternas ei debebit gratias. Nisi enim ille vnus Christianorum principum hoc praestitisset, & inuictum animum & inflexibilem pro Ecclesiae defensione induisset, pessimè nunc ageretur cum Repub. Christiana: & maiores fortasseradices haeresis impia accepisset quam aliquot deinde secula extirpare potuit.

tuissent. Hanc ergo sanctissimam Regis maximi voluntatem, temporibus nostris summe necessariam, & dominus dedit, & illustrissimis postea victorijs contra hereticos honoravit, & æternis denique præmijs in celo remunerabit.

Ergo cum hanc eximiam voluntatum unionem, propositorumque consensionem in duobus maximis Monarchis potētissimisque totius orbis Principibus, Christianus populus videat, quidni lætetur, & ingenti congratulatione, exultet? Quidni speret aliquando fieri posse ut hi duo præclarissimi Christiani gregis arietes, coniunctis cornibus, uniuersos lupos ex ouili Christi propellant? maximè verò communis pastoris adiuti baculo, qui vtrumque moderabitur, & in pugna confirmabit. Ad quam rem videri possit benignissimus Deus pastorem novum de industria ad eam dignitatem recēter euexisse, qui cōsideratis præsentis temporis necessitatibus maximis, & duorum præde-

cesso

Sixtus
Pōt. Ma-
ximus.

cessorum præclarissimis conatibus, horumque
 Monarcharum sanctissimis voluntatibus,
 omnes suas cogitationes curasque hoc initio
 pastoratus sui in id vnum intendat, vt ho-
 rum potentissimorum Principum auxilijs,
 Ecclesiam Christi ab hæreticis purget.

Bonæ pre-
 sagitio-
 nes de no-
 uo Pon-
 tifice.

Atque hoc de illo sperare atque expecta-
 re non pauca nos iubent. Primum quidem
 insignis illa eruditio, morumque sanctitas,
 animi etiã magnitudo, zelusque singularis,
 ob quæ Sanctissimus Pontifex Pius quin-
 tus, hunc, religiosam vitam agentem, in Illu-
 strissimorum Cardinalium collegiũ coapta-
 uit. Quem excellentissimum Pontificem cū
 hic ad imitandum proposuisse sibi videatur,
 non potest illud gloriosissimum eius factũ
 ante oculos semper non habere, quo ille vni-
 tis coniunctisque Christianorum Principum
 copijs, Turcarũ vires sic imminuit; vt exin-
 de vix vnquam cōsistere potuerint. Deinde
 etiam illud ipsum nobis promittere videtur
 eximia illa pietatis significatio, qua statim
 ad

ad Cathedram Apostolicam euectus, literas
 pijsimas in vniuersum orbem Christianum
 emisit quibus omnium Catholicorum prae-
 ces ac charitatis opera humillimè petijt, ad
 obtinendum ei gratiam lumènque à Domi-
 no, viresque diuinas, quibus officij sui oneri
 par esse possit, nomniatim verò, ad infringē-
 dos hæreticorum ac infidelium conatus. Sed
 supra omnes alias præsumptiones lætasque
 hominum præsagitiones de hoc Pontifice, il-
 lud vnum maximè omnium animis inhaeret
 ac spe quadam certa replet futurorum bono-
 rû, quod fœmina illa sanctissima Vlisipo-
 nensis cuius hodie tam euidentia cernuntur
 miracula, ac per vniuersum mundum testi-
 monijs certissimis confirmantur, multis die-
 bus priusquàm moreretur, aut ægrotaret Gre-
 gorius decimustertius, prædixit illius
 mortē, reuelatā sibi à Domino, alteriusque
 successionem, in cuius pōtificatu, sua diuina
 Maiestas constituisse dicebat, magna quæ-
 dam facere ad suum honorē, Ecclesiæque vti-

B

lita

Vide lita-
 ras. R. P.
 Antõ. de
 cerda scri-
 ptas Vili
 sponi 30
 Martij,
 & postea
 impres-
 sas Ro.
 ma.

litatem. Hæc prædixit, Dei famula, remque
 totam aperuit reuerendo suo superiori ac
 Prouinciali Antonio de Cerda (est enim hæc
 sancta fœmina, Præposita domus cuiusdam
 religiosarũ, ordinis S. Dominici,) & ille li-
 teris eadẽ testificatus est Vlissiponi scriptis,
 decem dies antequã Romæ Gregorius agro
 tare cœpisset, vt ex eisdem Romæ impressis
 manifestissimè apparet.

Quis ergo Catholicus non optimè speret,
 cum tot & tanta diuinæ erga nos bonitatis
 indicia, tam multiplices coniecturas, vicinæ
 Dei misericordiæ prænuncias consideret,
 maximè verò, cum intueatur inimicos Dei,
 hostesque Ecclesiæ, ad eam impudentiam
 ac desperatam quandam insaniam peruenis-
 se, vt abiectõ omni pudore, ac Dei homi-
 numque respectu, talia statuant, decernant,
 & exerceant in Catholicos, quæ diuinam
 Maiestatem vel nolentem (vt ita dicam)
 excitare ad iracundiam, & vindictam quo-
 dammodo extorquere necesse est? Nulla
 enim

despera-
 ta ingenti
 coru im-
 puactia,

enim iniquitas magis perrumpit longaniam Dei patientiam, quam seuitia & crudelitas, & facinorosorum hominum in Dei seruos immanitas. Quo in genere flagitij cum nostri tēporis hæretici præ cæteris omnibus semper fuerint insignes, certissimum est diuinam iustitiam eos diu non passuram impunitos, præsertim in Anglia, vbi magis furenter, quam vlllo alio in loco, hæc impia nequitia tyrānidem suam exercet, vt ex ijs quæ consequuntur, manifestissimè conspicietur.

Rogemus ergo Deum & patrem Domini nostri Iesu Christi, vt causam suam respiciat, vt Ecclesiæ subueniat, eiusque impugnatores vel conuertat, vel euertat, vt vniuersali Pastori, suoque in terris vicario, cæterisque principibus Christianis, quibus vineæ suæ tutelam commisit, animos acres, vigilisque & excitatos inspiret, quibus ad hanc vineam defendendam, conseruandam ac perpurgandam incallescant. Vniuerso denique

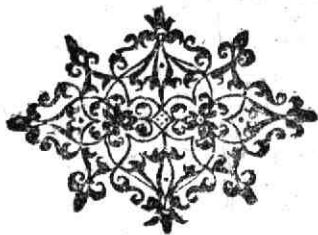
Petitio
ad Dcū.

PRAE. AD PRINCIPES.

que Christiano Catholicoque populo talem
sui nominis zelum, tantumque diuinarum
rerum sensum, feruorem, atque lumen impera-
tiat, vt alienis malis edocti, diligentius inui-
gilent ad vitandas haereses, & ad fidei Ca-
tholicae conseruationem, in qua vna totius

Reip. Christianae bonum, & omni-
um hominum salus atque
foelicitas, conti-
netur.

EXEM.

EXEMPLAR LEGIS CRVDELISSIMAE,
CONTRA SACERDOTES ET
OMNES ECCLESIASTICOS ALIOS-
que Catholicos, conscriptæ in comitijs Parla-
mentalibus Angliæ, mense Martio, Anno
Domini 1585. regni verò
Elizabethæ 27.

Legis titulus.

ACTVS SEV STATVTVM CONTRA
IESVITAS & SACERDOTES è Seminarijs
prodeuntes, & contra alias consimiles personas
inobedientes. Chap. 2.

Præfatio.

*Totius legis fundamentum manifestis mendacijs
nitens. Vide annot. sequentem.*

VM varię personæ, Iesuitæ nuncupati
vel professi, Sacerdotes etiam Seminari-
stæ, alijsque Presbyteri in partibus vl-
tramarinis creati ac ordinati, iuxta formam ac
ritus Ecclesie Romanae, in hoc Anglia regnum, a-
liaque regie Maiestatis dominia à paucis annis
venerint, ac missi fuerint, quotidieque veniant
ac mittantur, ea intentione (quod satis † consti-
tit tam ex varijs ipsorum examinationibus &
confessionibus, quam ex multis alijs medijs &
probatationibus manifestis) non solum vt Maie-

ab no 1559
puph...
2085...
† Hoc impu-
dentissimè
affirmatur,
cum nullis
adhuc tormē-
tis vel vna
syllabam ca-
lis confessio-
nis aut pro-
bationis ex-
torquere po-
tuerint.

STATVTVM CALVINIANVM

statis suæ subditos ab obedientia debita auertant, sed etiam ad concitandam seditionem, ac rebellionem, & apertam hostilitatem infra suæ Maiestatis regna, ad magnum periculum securitatis Maiestatis suæ, personæ regalissimæ, sed ad totius regni extremam perditionem, desolationem & subuersionem, nisi per bona quædam & opportuna media huic incommodo occurratur, & malum imminens tempestiuè præueniatur.

DECRETA.

I. *Quòd omnes Ecclesiastici Catholici exulare debent.*

AD HVIVS rei reformationem, statutū sit, decretum & stabilitum, Reginae excellentissimæ maiestatis autoritate, ac autoritate dominorum tam Ecclesiasticorum, quàm temporalium, populiq; Anglicani in hoc Parlamento congregati, ac autoritate totius parlamenti, quòd omnes & singuli *Iesuita, Sacerdotes seminarista, & alij Sacerdotes* quicumque creati vel ordinati extra regnum *Angliae*, aliæque Maiestatis suæ dominia, vel in aliquibus Maiestatis suæ dominijs ac regnis, ex autoritate & potestate, vel iurisdictione à *Sede Romana* deriuata, vendicata, vel prætensa, † post festum Natiuitatis *S. Ioannis Baptistæ* anni primi regni dictæ suæ Maiestatis, discedent ex eodem regno *Angliae*, omnibusque alijs maiestatis suæ regionibus ac dominijs, infra quadraginta dies, post finem præsentis Sessionis Parlamentalis, si ventum, auram, & transitū commodū nancisci queat: vel alioquin
 statim

† Simile plane decretum habes Hunerici tyranni Ariani, de eijcendis Ecclesiasticis Catholicis ex Africa, apud V. A. v. lib. 9. de perf. Vandal.

† Hoc adijciunt cum in speciale odiū novorum Sacerdotū, qui dominante illorum hæresi, subortifunt: tū etiā ne includantur nonnulli episcopū pseudoepiscopi & prælati, q̄ ex antiquis Monachis & Sacerdotibus apostatis facti fuerunt.

IN CATHOLICOS ANGLIÆ.

statim post dictos quadraginta dies, vbi primùm ventus, aura, & transitus haberi possunt.

*Nota Jura huius
et p. p. p. p. p. p. p.
S. J. J. J. J. J. J.
Anglia p. p. p. p. p.
J. J. J. J. J. J.*

2. Ecclesiastici manentes in Anglia vel ingredientes post 40. dies rei sunt læsæ Maiestatis.

STATUTUM sit præterea, & decretum auctoritate prædicta, quod posthac non licebit ulli Iesuitæ, Sacerdoti seminarista, aut alicui alteri Sacerdoti, vel Diacono, vel Religioso, vel Ecclesiastica persona cuicunque, quæ infra idem regnum, vel alia suæ Maiestatis dominia nata fuit, & antegresso tempore post dictum festum Natiuitatis S. Joannis Baptiste, anni primi regni suæ Maiestatis creata, ordinata aut professa fuerit, vel deinceps creari, ordinari, aut profiteri poterit auctoritate aliqua, vel iurisdictione à *†* *Se de Romana* deriuata, vendicata, vel prætensa, quoçunque demùm nomine, titulo vel gradu vocentur aut censeantur, non licebit (inquam) huiusmodi cuiquam personæ post supradictos 40. dies elapsos, in aliquam huius regni, aut aliorum Maiestatis suæ dominiorum partem venire, vel in ea esse aut remanere, nisi in illis tantum casibus specialibus, & ex occasionibus illis specialibus, & pro illis tantum temporibus, quorum vel quarum in hoc præsentis statuto expressa mentio fit. Qui aliter fecerit, omnis huiusmodi transgressio pro læsæ Maiestatis crimine habebitur & iudicabitur: & persona quæcunque taliter transgressa fuerit, propter huiusmodi transgressionem, læsæ Maiestatis rea iudicabitur: patieturque, spoliabitur, atque mulcabitur, vt læsæ Maiestatis conuicti solent.

† Hinc patet totum hoc ordinem esse in sedē Apostolicam. S. n. Sacerdotes consecrati more Græcorum, vel vltro alio ritu schismatico aut sectario ingredierentur Angliam, periculum ex hac lege non incurrerent.

3. *Qui Ecclesiasticos recipiunt, plectendi sunt homicidarumpœna.*

QVICVM QVE autem post elapſos quadraginta dies, & tempus illud abeundi prius conſtitutum ac limitatum, ſcienter ac volenter domo receperit, ſuſtentauerit, confortauerit, adiuuerit aut defenderit aliquem huiuſmodi *Ieſuitam, Seminariftam ſacerdotem, aut alium ſacerdotem, vel Diaconum, vel Religioſum, vel Eccleſiaſticam perſonam*, vt ſuprà dictum eſt, liberè agētem aut extra carcerem conſtitutum, † cognoſcens eum *Ieſuitam eſſe, Sacerdotem ſeminariftam, aut alium talem Sacerdotem, Diaconum, vel Religioſum, vel Eccleſiaſticam perſonam*, vt ſuprà dictum eſt: pro huiuſmodi offenſa condemnabitur *felonie*, perinde ac ſi furti aut homicidij reus eſſet, abſque villo clericatus beneficio ad euadendum, hoc eſt, mortis ſupplicio, iactura bonorū, ac alijs pœnis mulctabitur, quibus de furto aut homicidio conuicti mulctari ſolent.

4. *Iuuenes laici non redeuntes domum, & fidem Catholicam abiurantes, rei ſunt legiſa Maieltatis.*

STATVITVR porrò authoritate prædicta, ſi ſubditus aliquis Maieltatis ſuæ, non *Ieſuita, nec Sacerdos ſeminarifta, aut alius talis Sacerdos, Diaconus, Religioſus, Eccleſiaſticus*, (vt ſuprà dictum eſt) in collegio tamen aliquo *Ieſuitarum, vel † in aliquo ſeminariorum iam erecto vel conſtituto, aut poſthac erigendo ac conſtituendo in partibus tranſmarinis, vel extra hoc regnum in locis*

† 5. Albini protonartyr Angliæ propter receptiorem clericici paſſus eſt. Beda lib. 2. c. 7. Hiſtor. Anglorum.

† Hoc dicitur, quia in his locis tantum Angli ſunt Sacerdotes: ex quo patet hoc decretū eò tendere, quò edictū Hunerici V. ſic prohibeatis, ne amplius creentur Sacerdotes Catholici. In vit. S. Eglu, lan. 2.

locis externis, vel nunc existens & institutus, vel posthac futurus & instituendus, non redeat in hoc regnum infra sex menses post edictum super hac in re in ciuitate *Londinensi* sub magno sigillo regio publicandum, moxque infra biduum post huiusmodi in *Angliam* reditum, coram Episcopo diocœseos, vel duobus Iusticiarijs pacis eiusdem comitatus, ad quem vel quam appulerit, non se submiserit suæ Maiestati, eiusque legibus, iuramentumque de religione in statuto anni primi regni eiusdem suæ Maiestatis editum, non susceperit, quòd tunc, talis quilibet alio modo, quàm dictum est, rediens, ingrediens, & existens in hoc regno, vel alijs suæ Maiestatis dominijs, propter huiusmodi offensam reditus, vel existentiae in regno, vel in alijs suæ Maiestatis dominijs, absque submissione prædicta, iudicabitur quoque vt læsæ Maiestatis reus, patieturque, spoliabitur, atque mulcabitur, vt in causa læsæ Maiestatis.

5. *Qui vllum subsidium præstiterit Catholicis exulibus, amittit bona & libertatem.*

IN SVPER autoritate prædicta statuitur & decernitur, si aliqua persona Maiestati suæ subdita, vllò vnquam tempore post elapsos quadraginta dies prædictos, scienter ac volenter, directè vel indirectè, per viam cambij, aut alia quavis arte, via, aut medio quocunque transfulerit, tradiderit, vel miserit, aut transferri, mitti, vel tradi procurauerit aut effecerit, vltra mare vel extra hoc regnum, vel extra alia Maiestatis suæ dominia, vel territoria, ad aliquas externas par

STATVTVM CALVINIANVM

† Simile cru-
delitatem ob-
ijcit Eusebius
Vercellen-
Arianis, &
prohibereat
Catholicis
afflictis, elec-
molynas au-
xilium; suorum
in vita Euse-
bius Sur. mē
s. Augusti.

tes, vel alioqui scienter ac volenter concesserit, † dederit, aut contribuerit aliquam pecuniam, aut aliud subsidium alicui *Iesuita*, *Sacerdoti seminarista*, aut alicui alij *Sacerdoti*, vel *Diacono*, vel *Religioso*, vel *Ecclesiastico* (vt supra dictum est) vel in subsidium, aut beneficium alicuius collegij *Iesuitarum*, vel *seminarij* iam erecti ac constituti, aut posthac erigendi & constituendi in vllis partibus *transmarinis*, vel extra hoc regnum in vllis locis *externis*, vel in subsidium alicuius personæ tunc existentis, de, vel, in dictis collegijs vel seminarijs, & nondum reuersæ in hoc regnū cum submissione in hoc statuto expressa, & in eodem regno persistentis: quòd tunc quælibet persona sic offendens † incurreret periculum, & pœnam statuti de *Præmunire* facti anno 16. regni regis *Richardi secundi*, quæ pœna est, vt perdat omnia bona tam mobilia quàm immobilia, & corpus tradatur ad perpetuos carceres.

in regno

† Quam a-
rox pœna
ob elemosy-
nam fortè
matris in fi-
lium, aut vx-
oris in mari-
tum.

6. *Qui dimiserit filium aut famulum extra Angli-
am, nisi cum speciali Regina licentia in
scripto, perdit pro singulis vi-
cibus 333. aureos.*

STATVTVR porrò & decernitur autho-
ritate prædicta, quòd non licebit vlli personæ
suæ Maiestati subditæ vllò tempore post dictos
quadraginta dies, durante suæ Maiestatis vita
(quam Deus diutissimè durare velit) suam pro-
lem, vel aliam quampiam personam suo regi-
mini commissam, in vllas partes *transmarinas*
extra

IN CATHOLICOS ANGLIAE.

extra suæ Maiestatis obedientiam ac ditiones mittere, absque speciali licentia suæ Maiestatis, vel quatuor cōsiliariorum priuati suæ Maiestatis concilij subsignata manibus, & in eum finem habita vel obtenta (exceptis mercatoribus, propter eos solummodò, quos ipsi vel aliquis eorū ad partes transmarinas negotiationis suæ tantū causa transmiserint, vel vt tanquam nauæ inferuiant, nec aliter) sub pœna confiscationis centum librarum monetæ Anglicanæ pro qualibet huiusmodi offensa.

7. *Huius crudelissima legis executio in quouis Anglia Comitatu fieri potest.*

STATVITVR insuper auctoritate prædicta, quòd quælibet huius statuti transgressio examinari, audiri & determinari possit, tam in tribunali, quod vulgariter Bancum regium nuncupatur, in Comitatu quo pro tempore tribunal illud erit, quàm etiam in alio quocunque Comitatu infra regnum hoc, vel alia suæ Maiestatis dominia, vbi transgressio ipsa committitur, vel committetur, vel vbi transgressor apprehendetur & capiatur.

8. *Permittitur naucleris exportare Ecclesiasticos in exilium, infra quoddam spatium, & cum quibusdam conditionibus.*

PROVISVM etiam & eadem auctoritate supradicta statutum sit, quòd liceat, licebitque vnique domino, vel gubernatori nauis aut nauiculæ, quouis tempore infra dictos quadra-

quadraginta dies, vel aliud tempus antea dictarum personarum abitioni concessum ac limitatum, transuehere in quascunque partes transmarinas, quemuis huiusmodi *Iesuitam, Sacerdotem seminaristam*, vel alium *Sacerdotem* prædictū, modò idē *Iesuita, Sacerdos seminarista*, vel alius quiuis *Sacerdos* prædictus, sic transuehendus, tradat Prætori, aut alij cuiuspiam Magistratui illius oppidi, portus, vel loci quo ad trās fretandū venerit, † nomen suum, & quo in loco ordinem illum suum, seu gradū acceperit, & quanto tempore in regno hoc remanserit, vel in alijs suæ Majestatis dominijs ac ditionibus.

† Hoc totū ad fraudem pertinet, vt quos vellent ex præcipuis retinere: sicut retinēt quos in carceribus habet. Sed laus Deo, paucissimi vñ sunt hoc priuilegio.

9. *Ecclesiastici omnes qui quouis tempore in causis religionis submittere se voluerint reginæ legibus, liberantur à pœnis totius huius legis.*

PROVISVM sit præterea, quòd hoc statutū, vel aliquid in eo comprehensum, non extendatur ad aliquem talem *Iesuitam, Sacerdotem seminaristam*, vel alium *Sacerdotem, Diaconū* vel *Religiosum*, vel *Ecclesiasticum*, vt prædictum est, qui aliquo tempore infra dictos quadraginta dies, vel infratriduum postquam in hoc regnum, vel alia suæ Majestatis dominia posthac venerit, † submiserit seipsum alicui Archiepiscopo, vel Episcopo huius regni, vel alicui Iustitiario pacis infra comitatum quo appulerit, moxque verè & sincerè coram dicto Archiepiscopo, Episcopo, vel tali Iustitiario pacis, iuramentum supra nominatum de religione, quod editum fuit anno primo huius Reginæ, acceperit, suarq; man-

aus

† Hinc patet totum illum lucū cōspirationis contra Reginæ personā, postquam in præfatione, factum esse, & solā causam huius barbaræ legis, religionis Catholicæ odium fuisse.

Institutiones duæ

IN CATHOLICOS ANGLIAE.

nus scriptione confessus fuerit, & agnouerit, deincepsque confiteri & agnoscere continuauerit, debitam suam obedientiam erga suæ Maiestatis leges, statuta, & ordinationes iam latas & ordinatas, seu † in posterum ferendas ac ordinandas in causis ad religionem pertinentibus.

† Anmāda uerte quā sit hoc absque dūm.

10. *Quod prima nobilitas siue Pares Angliæ, per suos aequales, vel ad mortem, vel ad spoliationes ac carceres pro offensis in hanc legem iudicabuntur.*

PROVISO semper, quod si contingat aliquando deinceps principem aliquem huius regni, quem Parem uocamus; accusari de aliqua transgressione, quæ hoc statuto fit crimen læsæ Maiestatis, *felonia*, aut reatus de *Premunne*, quod inuestigatio & determinatio huius principis causæ, ad eiusdem ordinis Principes, & ad suos dignitate pares pertinebit, quemadmodum in alijs huiusmodi criminum causis fieri solet.

† Periculosū egrotantibus longius tempus manēdū permittitur, sed cum talibus cōditio-nibus, ut totus hic paragra-phus ad fraudem, & non ad lenitatem compositus sit.

I I.

PROVISO nihilominus, & autoritate prædicta declarato † quod si quis talis *Iesuita*, *Seminarista sacerdos*, vel alius quiuis *Sacerdos* prædictus casu aliquo ita debilis aut corpore infirmus fuerit, ut ille, vel illi, infra tempus hinc limitatum, sine euidenti & imminente periculo uitæ, emigrare nequeant, hocq; innotescat, tã per corporale iusiurandum partis laborantis, † quam per alias idoneas rationes, ipsi Episcopo diocæsano, & duobus Iustitiarijs pacis infra comitatum, in quo dicta persona vel personæ commorantur: quod tunc data obligatione bona, & sufficienti-

† Iurare debet, & tamē ei non creditur, nisi aliunde etiam probetur.

STATVTVM CALVINIANVM

ficiente securitate, dictæ personæ vel personarum, simul cum fideiussoribus obligatis ad summam ducentarum librarum Anglicanarum ad minimum, quod ille vel illi interea temporis bene & legaliter se gerent erga supremam Dominam nostram Reginam, & erga vniuersum illius populum, quod tunc ille seu illi sic permiffi, & sic vt supra dictum est, facientes, poterunt remanere & persistere in dicto regno sine vllō detrimento vel periculo (quod ille vel illi alioquin per hoc statutum incurrerent) tantisper, dum per dictum Episcopum & Iustitarios, limitatum ac ordinatum fuerit, modò tamen, id tempus dilationis non excedat sex menses ad pluriimum, & nemo detrimentum aliquod sustinebit, vel periculum incurret per hoc statutum, ex eo quod sustinet vel recipiat huiusmodi personam vel personas, sic (vt dictum est) permiffas, eo dumtaxat tempore durante, quo tales personæ infra regnum consistere permittentur, nõ obstantibus quibuscunque in hoc statuto contentis ad contrarium.

† Hæc legalis conuersatio talis & tam captiosa est per Angliæ leges, vt nullus nisi p̄ditissimis fere hominibus injici solet, nec fideiussores possunt securitatem pro quoquam in eo genere obligationis p̄ferre, sine cuiusdenti ipsorū periculo. Vnde vix pater pro filioꝝ in hac obligatione spondebit, & multo minus quā audebit pro Sacerdote Catholico se prodere Catholicū & simul obligare se ad summam 666. reorum, quæ hic requiritur. Hoc satis cognitū erat huius paragraphi scriptoribus.

12. *Qui Sacerdotes cognitos non prodiderit, plectetur ad arbitrium Reginae.*

STATVTIVR præterea autoritate prædicta, quod omnes & singuli huius regni subditi, qui post elapsos quadraginta dies suprascriptos, cognouerint & intellexerint, vllum huiusmodi *iesuitam*, *Sacerdotem seminaristam*, aut alium *Sacerdotem* suprascriptum manere, consistere, vel existere infra hoc regnum, vel infra alia Reginae dominia & loca, contra verum sensum & intentum

IN CATHOLICOS ANGLIAE.

Intentum huius statuti, & non t̄ detexerit eundem alicui Iustitiaro pacis, vel superiori Magistratui infra duodecim dies post talem notitiam habitam, sed volenter potius celauerit hanc suam notitiam: quod quilibet sic offendens multabitur & incarcerabitur ad arbitrium Reginae. Quod si verò pacis Iustitarius eiusmodi, vel superior Magistratus, cui talis dilatio & detectio facta fuerit, infra viginti octo dies sequentes, alicui consiliario regio vel Praesidi, aut Vicepraesidi concilij regij in partibus Septentrionalibus, & Valliae finibus constituti, pro tempore existenti, dictae rei notitiam non intimaue- rit, quod tunc ille vel illi sic transgrediētes, pro qualibet huiusmodi transgressione ducentas marcas Anglicanas pro multa pendunt.

13. *Quod Magistratus cui sit proditio, eam testificabitur.*

STATVITVR porrò authoritate praedicta, quòd Consiliarius priuati consilij regij, Praeses, vel Vicepraeses, cui talis informatio exhibita fuerit, tradet parti informanti scedulam manu sua subscriptam, qua testificabitur talem sibi informationem exhibitam fuisse.

14. *Quòd iuramenta, obligationes, & submissiones, quae fient, in acta publica referentur.*

STATVITVR praeterea, quòd omnia huiusmodi iuramenta, obligationes, & submissiones, quae vigore huius legis ac statuti fient modo supradicto, referentur in Cancellariam per eos coram quibus facta fuerit, infra tres

† Haec co-
tigua p̄axis
persecutorū
infidelium le-
ge detenero
vt Sacerdo-
tes p̄dātur
id fecit Ma-
ximianus Im-
dex apud
Bed. li. i. c. 7.
Hist. idem Li-
c. n. ius tyra-
nus, vt habes
in vita SS.
martyrū Her-
myli Strabo-
nici lan. 13.
id ipsum st̄
tuerunt Vale-
rianus & Ga-
licenus Imp̄p-
er. doct̄ mar-
tyr. iun. S. Sto-
phani. Papa
Augul. 5. vbi
etiam videt̄
h̄cet, quo mo-
do S. Aita-
nobile poti⁹
martyriū pa-
ti voluit,
quā Narcis-
sum Episco-
pum prodero
latitantē. idē
dici potest
de S. Albano
& alios.

STATVTVM CALVINIANVM

† Inanis est tres mēses post submissionem huiusmodi, † sub
 hęc seueri- pœna mulctæ centum librarum monetæ Angli-
 eas, quia nul- canæ, pro qualibet eiusmodi negligentia; quæ
 la talia ha- cœnus facta mulctæ in vsum Dominæ Reginae, hæredum &
 sunt, nec o- pinor in po- mulctæ in vsum Dominæ Reginae, hæredum &
 steram fient successorum eius applicabitur:†

15. *Si quis se submiserit & abiurauerit, con-
 spectum tamen Regina ad decem millia-
 ria fugere debet per decem annos,
 sub pœna capitis.*

† Quid si Re- gina inopi- nato se mo- neat versus locū in quo degat talis submissus & abiuratus si ne dubio, di- gnus esset qui vitam qua- mis ratione amittat, cū animā iam amiserit.

ETIAM statuitur, vt si persona aliqua, quæ il-
 lo modo quo dictum est, se submiserit ac iura-
 uerit, infra decem annos post talem submissio-
 nem factam, intra decem milliaria accesserit ad
 illum locum in quo sua Maiestas fuerit, absque
 licētia suę Maiestatis, ad eum specialem finem
 concessa, & per manus propriæ suę Maiestatis
 subscriptionem contestata: quòd tunc & dein-
 ceptus † talis persona non gaudebit sua dicta sub-
 missione, nec vllum ex ea beneficium ac-
 cipet, sed quòd dicta submissio pla-
 nè irrita & inanis fiet, perinde
 ac si nunquam facta
 fuisset.

ANNO.

ANNOTATIO AD STATUTI PRAECE- DENTIS PRAEFATIONEM MENDACIS.

S I M A M.

V M confidero quam manifesta mē-
dacia hoc parlamentum Anglicanū
in hac sua praefatiōe ponat pro totius
sequentis crudelitatis fundamento,
occurrūt animo verba illa verissima
Sancti Augustini: *Frōs hereticorum nō
est frons, si hoc vocabulum nōn corporis mē-*

Impudentia
haereticorū.

August. li. 4.
cont. Julian.
cap. 4.

brum, sed pudorem intelligamus. Quid enim est ne possibili-
le, quem quā plura testimonia asserre posse pro re qua-
piam probanda ac confirmanda, quam Catholici Ang-
gli libris multis editis iam attulerūt, pro manifestāda
innocentiā sacerdotum suorum qui passi sunt? Pro de-
clarando institutō, pro aperiendis causis, ob quas in-
gressi sunt: pro honestissima ac Apostolica conuersa-
tiōne demonstranda: & pro conuellendis mendacijs
ac calumnijs suorum persecutorum? Legat quis libel-
lum. *De persecutione Anglicana: legat Apologiam pro Se-
minarijs Anglorum: percurrat Vitae duodecim praeclarissi-
morum martyrum*, quos haeretici minus quam duode-
cim mensium spatio sustulerunt, euoluat vniuer-
sam illam *Concertationem* Treueris excusam his proximi-
s annis: perpendat denique responsum illud vl-
timum ad persecutores Anglos contra falso nuncu-
pātam *Iustitiam Britannicam*, & facile cernet verissime
dixisse sacrum illum doctorem, nullam esse frontem
haereticorū, nullum pudorē. His enim libris qui latine
omnes editi sunt, & nonnulli etiam gallicè aliisque

Libri scripti
ab Anglis in
Catholicorū
defensionē.

ANNOTATIONES.

linguis, (præter multos præterea Anglicano sermone scriptos) ita manifestè demonstratur illorum sacerdotū integritas, qui hodie ex animarū zelo, Apostolico more in Anglia laborant, ut nihil amplius adiūgi possit, nec vnquā adhuc aliquid ad hos libros responsum fuit ab hæreticis, nec responderi poterit.

QVIA tamen hoc ipso in loco, non vnus aliquis sed integrum parlamentum, seu senatus Dominorum, nimirum, spiritualium & temporalium (ut ipsi loquuntur) verbo hæc vniuersa negat, contrariumq; asserit (dicunt enim satis constare tam ex varijs sacerdotum ipsorum examinationibus, & confessionibus, quam ex multis alijs, medijs, ac probationibus manifestis, illos mitti ac venire in Angliam, non solū vt Reginz subditos ab obedientia debita auertant: sed etiam ad concitandā seditionē, rebellionē, ac manifestam hostilitatē, ad personę regiz periculū ac totius regni subuersionē) ego repetā hic breuissimè tria solum argumenta, quæ partim ex supradictis illis libris, partim ex hoc ipso statuto collegi, quib⁹ euidentissimè demonstrabitur vniuersam hanc grauē accusationē, factū esse ac calumniam, hæreticorum spiritu dignissimum.

Tria argumenta quibus refutatur Parliamenti prælatio.

AC primum quidem Argumentum ducetur ab ipsis sacerdotibus, alijsque Catholicis qui hætenus comprehensi, examinati, torti, aut passi sunt: quorum euidentissimum est hæreticos nullum ad huc verbum aut syllabam elicere vel extorquere potuisse ad hanc intentionem rebellionis detegendam, licet omnibus nervis in id incubuerint, omnesque machinas & artes adhibuerint, ut vel illecebris, vel tormentis id efficerent. Si enim talem aliquam confessionem obtinuissent, iam sine dubio eam euulgassent ad aliquam saltem suæ crudelitatis defensionem, vel si aliqua alia manifesta probatione rem comperissent (ut hic mentiuntur) vniuerso iam orbi illam communicassent, illo saltē vltimo suo libro famoso, quem per

Nulla adhuc confessio vlla ut elici potuit.

an-

ANNOTATIONES.

antiphrasim, *Iustitiam* vocabant *Britannicam*. Sed nihil tale in illo libro fuisse præter meras calumnias cum satis per se, tum luculentissimè ex Catholicorum responso, patuit, Huc etiam accedit, quod sacerdotes omnes, qui occisi ab illis fuerunt, non solum in priuatis examinationibus, in carcere & tormentis, & in iudicijs publicis hanc intentionem rebellionis pernegarunt, verum etiam sententia mortis iam accepta, cum liberi essent ab omni humano iure, immo ad patibulum, in ipso mortis articulo, cum iam iam ex hoc mundo exituri erant, & ad Christi tribunal sistendi, professi ac protestati sunt, se nihil unquam tale concepisse animis, sed religionis solius causa in patriam rediisse, & pro ea libentissimè latissimeque mori, in cuius rei signum, & pro Regina, & pro republica, & pro ipsis etiam interfecto-ribus deuotissimas coram omnibus fundebant preces. Calumnia ergo est & nequissimū mendacium, quæ hac in præfatione parlamentum affirmat, ex ipsorum confessionibus alijsque manifestis probationibus rebellionis intentionem manifestatam esse.

ARGUMENTVM alterum sumetur ex ijs quæ persecutores ipsi fecerunt ad tegendam iniquitatem & iniustitiam suam, cum sacerdotes Catholicos occidebant. Primo enim quosdam iam interfectos, post mortem condemnare voluerunt libris editis ad populum, quibus persuadere rationibus nitebantur, illos sine dubio fuisse proditores patriæ, & in certam Regine necem vnanimiter conspirasse. Atque hac larua contra viros sanctissimos *Campianum*, *Sbernum*, & *Briantum* sunt vsi. Deinde verò cum alios septem pari scelere enecare statuisent, nec haberent modum, quo populo satisfacerent (prius enim artificium non illis omnino ex animo successerat) adhibuerunt aliud inuentionis genus, vt scilicet iam condemnatis de proditione, proponerent articulos quosdam

2.
Hereticorū
acta eos com-
uincunt mē-
dacijs.

ANNOTATIONES.

Odiosos de Pontificis auctoritate in excommunicandis, deponendisque regibus, ut vel sic ex responsis, quæ sacerdotes dare cogeantur, arriperent ea quæ magis eos traducere possent ad plebem, id quod factum est. Producti enim ad supplicij locum, lectisque ad articulos responsis, conuitijs publicis exagitati fuerunt, & statim interempti: In ipso tamen momento mortis, oblata fuit illis publicè, non solum vitæ, veniæque, ac libertas, verum etiam Reginae gratia & amicitia, si quicquam de se confiteri sceleris, vel vlla in re licet valde mediocri, ad ipsorum religionem accedere vellent. Atque hoc ipsum factitatum etiam est cum alijs multis in carcere existentibus: ex quo, luce meridiana clarius patet, hos viros constantissimos, non ob pœnam prodicionis, sed ob religionis odium occisos fuisse:

3.
Huius statuti decreta. Sacerdotes liberatâ rebellioinis suspitione.

Tertia probatio, & quidem omnium evidentissima (si tamen quicquam prioribus evidentius dici potest) ex ijs desumatur, quæ hoc in decreto à Dominis nostris parlamentalibus dicuntur, qui postquam tam gratia & atrocia præfati essent contra *Sacerdotes & Iesuitas* de seditione, rebellionem, ac aperta hostilitate, deq; periculo magno Maiestatis suæ personæ regalissimæ, de extrema totius regni perditione, desolatione, ac subuersione per ipsos intenta, ac confessionibus proprijs manifestata: cum (inquam) hæc omnia magno verborum sonitu præclamaissent, eaque sola tanquam causas gratissimas ac necessarias statuissent huius seuerissimæ legis condendæ, paulò post tanquam sui obliti, ipsi decretis ostendunt, non prodicionis metum esse sed religionis, qui impulit illos ad hanc sæuitiam. Eò enim pertinet clausula illa paragraphi secundi, *De ordinatione ex ritu Romano*. Eò pertinet quod paragrapho quarto statuitur: *Vt omnis iuventus Anglicana, que in seminarijs ultramarinis ac collegijs Iesuitarum instituitur, domum redeat sub pœna lesa Maiestatis, ac pœnæ episcopis se submit-*

tat,

ANNOTATIONES.

sat, quoad omnes Reginae leges latae vel ferendae de rebus religionis, iuramentumque accipiat contra Pontificem pro Reginae autoritate in causis Ecclesiasticis. Eò etiam pertinet quod paragrapho sexto prohibetur, *Ne quis filium suum extra Angliam mittat, nisi cum speciali Reginae licentia ad id obienta* Verentibus scilicet hæreticis Anglis, ne iuvenes perspecta Ecclesiæ Catholicæ facie, statim afficiantur. Sed clarissimè omnium illud rem euincit, quod paragrapho nono statuitur: *Ut quocumque tempore Sacerdotes aliqui aut Iesuitæ submittere se voluerint Reginae et suis Episcopis in causis religionis, ac iuramentum suscipere contra Pontificem Romanum, liceat ei non solum in Angliam venire, verum etiam manere, libereque versari sine vlllo periculo.* Quod nunquam tamen sine dubio permitteretur, si huius legis conditores vel comperissent, vel existimassent, tam nefarias ipsos proditiones concepisse, quam in præfatione sua affirmant. Omnis ergò hæc ab odio dissimulato religionis proficiscuntur.

ANNOTATIO AD IPSA SAEVISSIMA STATUTI DECRETA.

Cruelitas
hominum de-
cretorum.

Vanquam non dubitem, quin Christianus lector per se considerabit, quanta sit iniquitas & saevitia huius statuti haereticorum, volui tamen hoc loco quaedam colligere, & vno quasi intuitu contemplanda proponere, quibus admonemur quid sit talium Dominorum regimini subesse. Primum ergo praetereatur illud tanquam leuius, quod omnis iuuetus Angliae, si ad sacerdotium Ecclesiae Catholicae se contulerit, eo ipso non solum patriam verum etiam patrimonium & omnem parentum in se beneficentiam amittat. Quod poena proditoris puniendus sit, si vel in patria subsistat, vel ad suos redeat. Quos etiam vniuersos, bonis omnibus euertet, si vel minimum subsidij ab ijs accipiat. Sit hoc inquam leue, & haeretico regimini facile concedendum: illud vero quae est intolerabile & plane tyrannicum vt nullus ex vniuerso regno discedere possit sine speciali Reginae licentia, perinde ac si totum regnum carcer esset, ac ipsa custos & clauigera? Item illud: Si extra Angliam quis fuerit, redire cogatur ad fidem Catholicam abiurandam, alioquin vt patriae proditor ac rebellis existimetur? Quid vero illud: si pater filium, filiusue patrem in Angliam redeuntem, tecto domoue ceperit, etiam si Princeps, aut Par Angliae fuerit, incurrat tamen mortis & infamiae supplicium: si autem frater fratri, vxor marito, aut quiuis alius sibi coniunctissimo subsidium aliquod aut elemosynam transmitti curauerit, ex eo solo, bonis omnibus spoliatus in perpetua carcerum seruitute vitam finiet?

Insuperabili
seruitus.

Hae est, ecce seruitus illa tam corporum quam animorum, quam haeresis Catholicorum imponit cervicibus vbicunque dominatum suum figere potest, quam

vti-

ANNOTATIONES.

utinā totius orbis Catholici attentè cōsiderarent, animisque imprimerent, quo sic alienis malis admoniti, diligentius sibi suisque rebus prouiderent, perpende igitur, (Christiane lector) quid potest in vniuerso mūdo calamitosius fingi, aut cogitari, quam homo Catholicus hodierno die in Anglia: Si enim exire inde velit, retinetur: si sibi viuere, nō permittitur, pertrahitur vel ad conciones, vel ad carceres: si hæreticorum ecclesias frequentare detrectet 66. aurei, singulis mensibus, ob eam solum culpam ab eo soluendi sunt: si peccata sua sacerdoti confiteri attentauerit, crimen est læsæ Maiestatis. Si sacerdotem adeat, non confessionis causa, sed consilij, eumque non prodat: plectendus est Reginæ arbitrio: Si domo eum receperit, supplicium mortis sustinebit. Si rem quampiam à pontifice benedictam apud se retineat: bona omnia amittet simul etiam cum libertate. Si iussus contra pontificem iurare recuset: proditoris pœna plectetur. Infinita ferè talia afferri possent. Sed supra cætera omnia, illud mihi videtur planè barbarum & tamen ridiculum, quod nono paragrapho huius statuti requiritur, vt Catholici iurent ac serio pronuntiant, se obedientiam præstituros erga suæ Maiestatis leges & ordinationes, iam lasas & ordinatas Ridiculum (sic enim loquitur) seu in posterum ferendas & ordinandas in causis ad religionē pertinentibus. Quo innuitur, primū religionem Angliæ tertio adhuc loco nondum constituisse, sed esse in motu. Deinde, quotiescunque Regina mutare religionem suam voluerit, toties esse obligatos Catholicos vt idem faciant, quo inep-
tius aut absurdius nihil potest
vel cogitatione
fingi.

C 3

DE MI.

DE MISERRIMO MORTIS GENERE QVO

EXTINCTVS EST ILLVSTRISSI-

mus comes de Northumberland. in Ca-

stro Londinensi mense Iul. An-

no Dom. 1585.

Dignitas Co-
mitis de Nor-
thumberlãd.

ENRICVS PERCEY Comes
Northumbria, vulgo de *Northū-*
berland, inter primos ac præci-
puos totius Angliæ principes
habendus fuit, siue splendorem
generis familięque dignitatem
& antiquitatem, spectemus, siue etiam Maiorū
merita & egregia in rempublicam facta, seu de
nique vires, diuitias, potentiam, ditionis suę
magnitudinem, situm, & opportunitem cōside-
remus. *Northumbria* enim prouincia ad *Scoto-*
rum fines posita, perpetuis ferè eorum excur-
sionibus exercetur, tam pacis quam belli tem-
poribus. Quo fit, vt illius prouincię homines
cum audaciōres liberioresque, tum etiam ad
omnem armorum vsum paratiores, quam An-
glię reliquarum partium incolę habeantur.
Huc accedit, quod *Henricus* ipse, vir erat ig-
nito peracuto, animoque grandi & acri, corpo-
re autem firmo, quod ab ineunte ætate ad om-
nem exercitationem militarem assuefecerat:
cuius rei vsu & experientia, ceteros omnes re-
gni Principes sine controuersia longissimè an-
tecedebat.

Ha-

Habebat præterea copiosam prolem, (præcipue masculam,) familiam amplam, affinitates magnas & multiplices, diuitias affluentes. Attulerat enim ad Comitatus hæreditatem non exiguas opes, quas antea parauerat, & insignes ex dote vxoris possessiones. His rebus inimicis suis formidandus videbatur, præsertim ijs qui ad regni Anglicani gubernacula sedebant, inter quos non deerant, qui non solum ipsum, verum etiam vniuersam eius familiam, diuturno odio prosequerentur. Primum itaque cum fratrem natu maiorem sexdecim ferè abhinc annis gladio sustulissent, eo quod arma pro fidei Catholice defensione sumpsisset, voluissent quidem & hunc (licet eo tempore Caluanum) à fraternæ hæreditatis successione prohibere, nisi manifesta legum Anglicarum vi impedirentur. Itaque, quamuis esset (vti dixi) religione illis conueniens, & quamuis opera ipsius contra fratrem pro religione stantè Catholica, vti fuissent: statim tamen rebus ex sententia compositis, minuendum esse hominem existimauerunt, vnde & in carcerem coniecerunt, indeque non nisi post longum tempus, & ingenti mulctatâ pecunia, exire permiserunt.

Comes Northumbriæ
terribilis inimicus.

Cum autem egressus esset, non ei reditus vllus in patriam, aut prouinciam suam borealem permittebatur: sed cancelli quidam meridionales circa Londinum, tanquàm carcer amplior & spatiosior, sub Regine conspectu assignabantur. Exploratores etiam non deerant, qui vniuersas eius actiones obseruarent, renunciarentque; maxime verò, postquam intellectum est religioni iam

DE MORTE COMITIS

illum Catholicę fauere, suspitio hæc & odiũ ve-
 hementer creuit. Quo factum est, vt decem hos
 ferè postremos annos, magnas sollicitudines, ti-
 mores, ac pericula trãsegerit, inquirentibus in-
 vitam eius potentissimis inimicis, & causas op-
 primendi ex rebus singulis studiosissimè cap-
 tantibus. Superiori autem anno existimãtes se
 iustum satis prætextũ habere, quod Baro quidã
 ei familiaris (*Pagettus* nomine) conscientię causa in
 Galliam clam se recepisset, Comitem hunc ite-
 rum in castrum Londinense conijciunt, omni-
 que diligentia, studio, sedulitate, & artificio e-
 laborant, vt aliquid eliciant, quo illum de læsa
 Maiestate conuincerent. Nominatim vero cùm
 viro quodam nobili egerunt (cui nomẽ *Throg-
 mortonus*) quem eodem tempore tenebant car-
 cere, quemque postea in religionis odium in-
 dignissimè occiderunt. Hunc inquam, modis
 omnibus ac vijs incitarunt, vt Comitem accusa-
 ret, sed non obtinuerunt. Postea rationes alias
 inierunt, sed non valuerunt.

Baronis Pa-
 getti in Gal-
 liam fuga.

Quo animaduerso, contulerunt se ad aliam
 quandam astutiam, qua vti solent, tum cùm
 illis constitutum est, magnatem aliquem per-
 dere in quem legitimum accusationis præte-
 xtum non habent, & hæc fuit, vt illi concede-
 retur liberior in castro custodia, vxoris et-
 iam certorumque aliquando famulorum per-
 mitteretur accessus. Hoc autem eo fit, primum,
 vt opinio colligatur alicuius indulgentię: de-
 inde etiam vt ex amicorum ingressu amplior
 præbeatur Sycophantis materia, vel accusatio-
 nis nouæ, vel alicuius saltem calumniæ insti-
 tucn.

Periculosa
 astutia.

NORTHUMBRIÆ.

euendæ. Sed maximè omnium, vt populo hac ratione persuadeatur, hunc hominem (si occidendus postea fit) nouorum criminum grauitate id necessario pati, non principis voluntate, cuius animus eo inclinare videbatur, vbi libertate eum donaret nisi iterum peccasset. Hac arte non multis ab hinc annis vsi sunt, in tollendo duce *Norfolciæ* totius Anglię potentissimo & vnico. Et non multo ante ad interimendum *Somersetanum* ducem istorum, hereticorum patres, filijs nequicquam sanctiores, consimilem fraudem adhibuerunt. Vtriq̃ue enim paulo ante mortem, vt eo minus de ruina cogitarent, tanquam breuissimè eos liberaturi, custodias liberiores ac laxiores permiserunt. Et cuius pater fuerat author occidendi primi per huiusmodi artificium, eius filius antesignanus fuisse scitur ad perdendum secundum, & princeps nunc habetur in occisione huius tertij de quo agimus.

Dux Norfolciæ.

Dux Somersetanus.

Comes Lectonbrun.

Cum hanc ergo fraudem ad tempus aliquod tentassent, nectamè eis adhuc quicquam ex animo succederet, (erat enim Comes *Northumbria* prudentissimus, nec ignorabat ad quē finē hæc ei libertas insidiosa permittetur, accidit quiddā, cogitationibus eorū valde opportunum, quo illud quod inerat desiderijs, effectui mandarent, vel saltem maturarent. Comes enim *Arundeliæ & Suraye*, filius natu maior supradicti ducis *Norfolciensis*, homo potens diues, & gratiosus apud suos, (est enim totius Anglię nobilitatis primus ac præcipuus) cum post

Comitis Arundelię fuga.

DE MORTE COMITIS

post multos annos quam in aula regia splendidiſſimè vixerat, non ſolum vitæ, verum etiam fidei eum Caluinianæ vehementer tēderet: cœpit cogitare de fuga, nec enim alia patebat via qua ſe redimeret ab illa ſeruitute. Sed proditus captuſque in mari, retractus eſt, ac Londinum ductus, vbi tam ipſe quam fratres ac patruus, cognati que, famuli, ac amici, in varios carceres coniecti fuerunt. Quarum rerum terrore perculſa coniunx, ſanctiſſima nobiliſſimaq; ſamina, quæ plurima antea, cum propter fidem Catholicam, tum etiam ob particulare Reginæ in ſe odium, pertulerat, puerperio interiit. Conſiliarij autem regij (præcipue verò *Leceſtrenſis* Comes horum duorum principum capitalis hoſtis) tam opimam prædam in caſſes ſuos incidiſſe vehementer lætati, ſperabant aliquid ex hoc facto *Arundely*, in *Northumbry* caput deriuari poſſe, cum eſſent ambo Catholici, & amicitia magna inter ſe colligati. Sed cum tandem tentis omnibus nihil aliud contra *Arundelium* euinci poſſe cernerent, quam, quod ſola religionis cauſa exilium voluntarium elegiſſet: alia via rem eſſe aggrediendam exiſtimauerunt. Itaque primum *Northumbry* vita veneno petita Catholici cuiuſdam medici opera, liberata fuiſſe dicitur. Deinde verò poſt paucos dies cū nulla ægritudine teneretur, nec vllā animi inordinata affectione laboraret, inuentus eſt quadam nocte, in lecto ſuo occiſus, ſchlopetto per renes & inguinem exonerato, ſtatimque rumor ingens ſparſus, & magnis clamoribus per vniuerſam Angliam diſſeminatus fuit, hunc principē

Comitiſſa
Arundeliaz
terrore mor-
tus.

Comitiſſa Nor-
thumbriæ
mors.

NORTHVMERIAE.

20 quod Catholicus esset (quorum fidem heretici propterea quod de prædestinatione non præsumit, desperationem docere asserunt) & quia multarum proditionum cōsciis sibi fuerat, sibimetipsi manu propria mortem conscisciisse. Sed prudentiores omnes, facilè hunc fucū leuissimum detexeunt, nemoque est omnium hodie nō solum Catholicōrum, verumetiam protestantiū paulò æquior, qui scelus hoc infame non videat ac detestetur.

Quid enim? estne credibile aut ratione cōsentaneum, hunc virum, cuius tanta prudentia animique moderatio, tanta etiam virtus ac fortitudo per vniuersam vitam enituit, nulla nunc præcedente corporis aut animi ægitudine, nulla iudicij perturbatione audita, addo præterea nulla ferè causa timoris relicta, subito in eam desperationem venisse, ut ipse se interfeceret, et corpus animamque in æternum perderet? Quis hoc credat? præsertim eo tempore, cum iam supra annum in carcere fuerat, sciebatque certissimè inimicos suos nihil quicquam asferre cōtra eum posse, quo ei nocerent. Quid ergo hoc tempore ad facinus tam infandum incitare eum potuit? Hoc (inquam) tempore, cum libertatem magis quam vllum periculum expectare poterat, cū vxoris colloquium, quæ fœmina est prudentissima, ipsique dilectissima, ei permitteretur, cum qua, de rebus domesticis, de possessionibus, de filijs quos plurimos pulcherrimosque habebant, indefinenter tractabat? quid ergo nunc causæ ad se occidendum? quid spei? quid cōmodi? Quæ ratio, aut utilitas inducere eum

Non esse probabile Comite voluisse se occidere.

DE MORTE COMITIS

eum potuit ad tantum scelus perpetrandum? Si mortis publicae dedecus timuisse eum fingamus, hoc magis dedecorosum. Si dolores ac poenam, hoc magis poenosum. Si nulla omnino causa interficere se voluit, mirum tamen est, quod genus mortis vel brevius, vel secretius non elegerit quam per sclopettum.

Sed fingamus hominem habuisse voluntatem, exuamus eum omni ratione, omni iudicio, omni mente, omni etiam cogitatione Christiani hominis: supponamus oblitum fuisse Dei hominumque, sui, ac suorum omnium mente captum, animo desperatum, traditum denique in reprobum sensum, ita ut hoc flagitium vehementissimè perciperet: affirmo tamen, & evidentissimè confirmo, nulla unquam ratione hoc eum in carcere perficere potuisse. Quod ut manifestius appareat, scire debet prudens lector, quod in castro Londinensi, praeter custodias, excubias vigilasque ordinarias totius castri, ac singularum eius partium, quae ingredientiæ egredientesque perlustrant, examinant, ac pericrutantur, unicuique incluso ab graue aliquod crimè, assignatur custos particularis, qui eum separato carcere constitutum obseruet; Magnati verò ac Principi, praeter hunc, etiam duo alij ex satellitio Reginae constituuntur, qui eodem cum illo cubiculo dormiant, omnibusque rebus quas agit, audit, vel loquitur, perpetuo intersint, ita ut nulla res vel minima ad eum inferri aut ab illo efferri ad alios possit nisi iipsis conscijs.

Comitem
non potuisse
se interficere
in carcere

His

NORTHUMBRIÆ.

His ita positis, quæro, quem ad modum fuerit omnino possibile, ut *Northumbriæ* qui omnium hominum diligentissimè custodiebatur, negotium hoc ita transigeret, ut hominem inueniret, qui sclopettum pararet, inferret, traderet, traditumque, ipse secretum seruaret in scijs omnibus donec tandem ad se interficiendum adhiberet? Pono hîc multa simul quorum tamen ferè singula per se ac separatim sunt impossibilia. Primum enim cum hic princeps in carcere se constitutum cerneret spoliatû suis ac stipatum alijs, quos sibi ad explorandum adiunctos sciebat (nam quod de vxoris famulorû-
 ue dictum est accessu, id nô nisi rarò ac istis semper audientibus ac inspectantibus fiebat,) quando ausus fuisset Comes quicquã similibus hominib. de sclopetto parando aut inferèdo loqui, cum non ignorarit quantum ei periculi ex sola huius rei mentione creari possit? Vel si hominem tam imprudentem ac temerarium faciamus, ut hoc auderet: quis tamen istorû exploratorum ré vnquam celasset, aut quis potius euestigio non aperuisset Magistratui, tum propter spè premij, si primus proderet: tum etiã ob metum grauissimæ castigationis, si postea tacuisse per alios conuinceretur?

Sed progrediamur adhuc vltcrius, & fingamus omnes quidem tacere voluisse: in hoc tamen negotio horum alterum necessario statuendum erit, ut ille cui Comes mentem suam aperuit, vel amicus sibi vel alienus extiterit. Si amicus, nûquam (sine dubio) permisisset sibi persuaderi, ut sclopettû adferret, ne Comitum
 ca re

Improbabilia.

Dilectum ne cedat.

DE MORTAE COMITIS

ea re perderet. Nam vel hoc ipsum scelus, quod nunc commissum esse dicunt, suspicatus fuisset vel aliquid saltem tale contra alios eum machinari, quod tam ipsi quam Comiti exitio futurum erat. Si inimicus, hæreticus, aut alienus fuisset (quod fuisse sane necessario ferè putandum est, cum alij ad eiusmodi hominis custodiam nunquam assignarentur) multò minus profecto videri debet probabile, voluisse eum voluntatem Comitis implere, vel mentionem eius rei potuisse sustinere, cum non nisi ad pessimum aliquem finem, nocendi vel Præfecto arcis, vel Consiliarijs Reginæ (qui examinandi causa subinde ventitabant) vel sibi ipsi à quo petebatur sclopettum, hoc peti, existimare debuit. Qualescunquè autem fuerint, à quibus hoc petebatur & quæcunquè fuisset petentis intentio, hoc saltem eis ignotum esse non potuit, rem summi esse periculi, ne tentari quidem posse, absque manifestissimo vitæ fortunarumque omnium discrimine.

Circumstantiæ evidentes.

His adijciatur, quod sclopettum inferri per omnes castrî custodias, sic vt non aduenteretur: in manus Comiti sic tradi, vt non cerneretur: ita cubiculo seruari, vt non reperiretur: sic denique adhiberi ad meditatam scelus perficiendum, vt ab astantibus & explorantibus non impediretur: ab omni planè ratione est alienum. Sed considerentur deinde circumstantiæ reliquæ; odium Reginæ notissimum in hunc Comitem; inimicorum eius apud illâ potètia: maximè verò *Lecestrensis* Comitis, qui multis iam annis *Northbrj* sanguini infidiatus fuisse † qui que

† Vide librâ de vita eius Anglicè

que summam occidendorum hominum peritiam, experientia multiplici adeptus esse dicitur. Considerentur occasio & opportunitas, ex capto iam *Arundelio* cuius vires antea ad hunc vindicandum timeri poterant. Cogitentur timores hereticis eo tempore incusi: ex tumultibus Gallicis, & quod publicauerant hunc Comitem amicum fuisse magnum ducis *Gustani*: teneatur memoria quod paulo ante homicidium viri illi qui Comiti assistebant in cubiculo, de industria mutati fuerint, & quod post mortem non inueniatur, qui sclopettum intulerit, aut facti fuerit cōsciūs. Cogitetur, vt ante vita eius falsorum testium sollicitatione, veneni portione alijsque modis tentata fuerint: hæc inquam, omnia si considerentur, & cum prudentia, fortitudine, constantia, cæterisque Comitibus notissimis virtutibus componantur, facile cuius manifestum fiet, vtrum sit probabilius hunc Comitem à semetipso, vel ab aduersarijs, fuisse interfectum.

Gallicæ alijs
que lingua
editum.

In re itaque per se manifestissima non est quod amplius rationibus contendamus: Hoc solum adijciam ad reliquorum omnium nobilium ac Principum, qui vbiuis sunt gentium admonitionem: Anglicanam nobilitatem; si qua vnquam hominum conditio, miserrimam mihi hodierno die videri, quæ hæreseos quadam fraudulenta tyrannide, in eam seruitutem sit redacta, vt paucorum nouorum hominum dominationi subiecta, non solum sit omnium dignitate ac autoritate in regimine domestico exclusa, verum etiam cuiusque istorum, cupiditati, &

Instructio ad
aliam regionum principes.

DE MORTE COMITIS

oppressioni pro libitu sit obnoxia. Hoc perspe-
ctum iam diu fuit in multis, qui perierunt, &
hoc quotidie cernitur in plurimis; qui vel foris
exulant, vel domi seruiunt, ac periclitantur.
Atque huius rei causa cum à prudentioribus
quæritur, nonnulla soleta assignari ex infalli-
bili Dei iustitia iudicioque desumpta. Cum
enim per solam ferè nobilitatem hæresis iam
bis in *Angliam* sit inducta, non mirum si nobi-
litas præcipuè ex ea castigetur. Ac primum
quidem tempore *Edouardi* regis *Henrici* filii pec-
catum hoc quodammodo excusari posse videat-
ur ex ignoratione quadam malorum, quæ hæ-
resim solent natura sua concomitari. Erat enim
tunc valde noua vultuque pulchella, quippe
quæ ab incude *Zuinglij*, post officinam *Luthert*,
recentissimè fuerat egressa, nec facile detege-
bat eam calamitatum ac miseriarum manticam,
quam à tergo ferebat. Quanquã profecto si verè
prudentes fuissent *Angliæ* Principes, potuis-
sent ex ijs quæ viderât *Henrici* tẽpore ex schis-
mate successisse (quod solum præludium ad hæ-
resim fuerat,) coniecturâ facere, quid deinceps
expectare debuissêt. Viderât enim authores pri-
mos inducèdi schismatis, *VVulsaum* nimirum
Crumvellum, & ipsam *Annam Bolenam* Reginae
istius matrem, omnes miserè perijsse, & po-
steriores quidem duos quorum altera vxor-
is, amici intimi alter loco fuerat, per ipsum
Ecclesiæ caput monstruosum quod sibi fecerant,
capita sua paulo postea perdidisse, & ipsum
quidem caput *Henricum* ita fuisse semper de-

Cur Anglica
na nobilitas
tantopere ho-
die affigat-
tur.

VVulfaus
Crumvell-
lus.
Anna Bole-
na.

in

inceps tum capite tū corde perturbatum & afflic-
tum, vt vniuerso mundo euidentissimè osten-
derit, se damnabiliter eo primo suo factō pecca-
uiffe.

Hæc viderat quidem nobilitas *Henrici*
tempore, præter hæc etiam aliud quiddam, quo
maximè moueri debuit, antiquioris nimirum
nobilitatis familias post inductum schisma vel
excisas, vel afflictas, vel contemptas ferè omnes
ab *Henrico* fuisse. Sed demus ista animaduersa
nō fuisse, excusemus etiā quod *Edouardi* tem-
pore cogitata non fuerint: Certè tamen, *An-
glicana* nobilitas nullam videtur habere pos-
se excusationem, quod post *Henrici Edouar-
di*, & *Maria* temporum experientiam, tam fa-
cile iterum istius regni, *Elizabethæ* initio hære-
sim iam cognitam atque detectam admiserit.
Habebat enim ante oculos, non solum illa quæ
Henrici temporibus ex schismate contigerant
verum etiam quæ regnante *Edouardo*, ex hære-
si Zuingliana sunt cōsecuta, videlicet totius reg-
ni perturbationes maximas, & eorum qui hære-
sim induxerant calamitates singulares. Tota .n.
domus *Semeyra* à qua fere sola, hæc pestis intro-
ducta, nutrita, atq; defesa fuit, iusto Dei iudicio
paulò post cōcidit à se ipsa cōcisa. Nā *Edouardus*
Semeyrus Dux *Somersetanus*, Regis auuncu-
lus regniq; Protector, qui primus *Bucerum*
Petrumq; Martyrē apostatam ad inficiēdos An-
glos ex Germania euocauerat, postquam fra-
trem suum germanum totius regni Admirali-
um capite plecti fecisset: ipse non multis

Mira Dei pñ
nitio in hęc
relis patro-
nos.

Domus Se-
meyra.

DE MORTE COMITIS

Rex Edouardus.

Duces Suffol-
cix & Northumbrix.

deinde mensibus, capite etiam plexus ab hæreticis fuit, & Rex *Edonardus* cuius nomine fiebant omnia, misere deinceps periit, duoque duces maximi, *Suffolsiensis* ac *Northumberlandius* qui eisdem hæresi ambitiosissimè patrocinati fuerint supplicio publico affecti fuerunt, inspectante, nec quicquam commiserente populo, eo quod suarum pessimarum actionum non nisi dignos perciperent fructus.

Peccatū ma-
gnū Nobi-
litatis An-
glicanæ.

Hæc quidem eo tempore, hisque omnibus non obstantibus, cum primo anno huius Regi-
næ consultaretur iterum de mutanda atque ab-
roganda religione Catholica, quanquam exem-
pla tam recentia ante oculos versarentur, & uni-
uersus clerus constantissimè resisteret, Nobilitas tamen (hoc est Magnatum sæcularium pars maior, licet nonnulli etiam ex hoc ordine vehementer repugnarent) hæreticorum lenocinijs ac fraudibus decepta, consensit in religionis Catholicæ mutationem, suosque Pastores ac Patres, quos reuereri, sequi, ac tueri debuerat; (sanctissimos nimirum ac doctissimos Episcopos) iniquissimè prodidit ac dereliquit, permittens, ut se inspectante, viri innocentissimi locis suis iniustissimè monerentur, ac omni dignitate graduque deiectione, custodijs carceribusque indignissimè manderentur. Quo maximo peccato, tanto opere credendum est diuinam Maiestatem fuisse offensam; ut in uniuersum illum ordinem effusa sit deinceps grauissima, quam videmus, cælestis vindicta. Ac primus quidem præcipuusque totius ordinis, qui autoritate sua præcipue

hoc

hoc effecit, Dux fuit *Norfolciensis*, qui paucis post annis, ab illis ipsis quibus ea in re gratificatus fuerat, capite fuit perridiculè multatus: cuius etiam nunc filius ac hæres carceribus tenetur. Socer autem, qui illum ad hoc induxerat, ambitione quadam potiundi Regiæ matrimonio sibi promisso, despectus postea ac illusus, æreque alieno ac infamia exhaustus, contemptibilissimè moritur. Cætera Nobilitas, quid exinde sit passa, & quid in posterum passura videatur, nisi Deus misertus fuerit, vniuersus orbis ferè videt ac loquitur. Hinc ergo discant cæterorum regnorum ac prouinciarum Magnates, quid sit paternam fidem ac religionem non defendere & hærescos infectioni ab initio statim nõ resistere.

Dux Norfolciensis.

Comes Arûdelius senior

EXCERPTA QUÆ
DAM EX LITERIS LON-
DINI IN ANGLIA SCRIP-
TIS, 30. IULII AN-
NI 1585.

IROR te iterum iam petere libellum de morte *Gulielmi Parry*: audio exemplaria per *Galiam & Belgium* esse frequentissima, & nos quidem hoc loco sic abundamus libellis nouis, quotidie fere editis, vt veterum cito obliuiscamur. Nostrates enim existimant nullum homi-

nem satis esse occisum, nisi post mortem libro aliquo impresso illum condemnent, tam parum sibi fidei haberi putant à plebe, præsertim si negotium ad Catholicos pertineat. Itaque cum multos necant, multos edi libellos necesse est. Quanquam ad istum *Parry* quod attineat, non opus erat (opinor) libello famoso ad hominem condemnandum, postquam suspendèrant. Vix enim multis annis meliori successu dignus est habitus, eo quod cū se Catholicum opinione aliquando profiteretur pecunia tamē se passus est conduci, ut exploratorem ageret contra Catholicos in partibus ultramarinis. Et si Regine consiliarij, omnes exploratores suos eadem mercede remunerare voluerint, (quod subindè faciunt) nullus, opinor, Catholicorum succensebit. De proposito verò occidendi Reginam, quod eum infimulant, nullam in partem quicquam affirmabo. aliquando enim serui ambitiosi cū malè eis soluitur, vindictam cogitant: sed tamen hæc cantilena iam est tam trita, ut omnium aures ad eam obsurdescant.

Duo Catholicici interfecti propter fidem.

Decimo texto huius mensis interfecti fuerunt Londini duo, propter fidem Catholicam, quorum vnus sacerdos, cui nomen fuit *Alford*; alter vero Artifex, hoc est, Tinctor quidam Londinensis. Sacerdoti obiectum fuit, quod anno superiori libros quosdam Anglicè scriptos in responsonem alterius libri à protestantibus editi cuius titulus fuerat, *Iustitia Britannica*, in Angliā intulisset: Artifici vero, quod eosdem libros recepisset, & quod testimonium in sacerdotem

dotem recusasset ferre. Ambo supplicium summa patientia & constantia sustinuerunt, & magna hominum edificatione. De Comite *Northumbria* in carcere occiso, iam vos istic audiuisse scio. Res est magnę crudelitatis, & pessimi exempli, & omnes hic tam protestantes, quã alij factũ barbarum detestatur. Spargitur rumor de Comite *Arundelio*, quod ipse etiam in carcere insanire iam incipiat, quę multis pręsagitis manifesta videtur, ipsum fore pari modo suo tempore tollendum.

Comitis Northumbriae mortis.

Commissarij *Hollandici* singulari honore accepti fuerunt: sed quid tandem subsidij consecuturi sint, ignoratur. Interim illi bonis verbis, lautis epulis, & ceruisia copiosa sustentantur. Nostri non deest valde bona voluntas: sed est in *Hesperijs* partibus, vir quidã paruus, cuius magna crumena non parum hic timetur. Vnde iã ad eam minuendam, *Dracus* noster magnis se parat viribus. Sunt ex amicis priuatis qui iter hoc ei dissuadent, verentes ne si forte caperetur pręterita etiam furta refundere cogeretur. Sed prioris lucri odor vehementer illum aliosq; at trahit. Nonnulli etiam excitantur fœlici successu cuiusdam nauis *Londinensis*, quę *Rosa prima* vocatur: quam cum 97. Hispani ex mandato regis nuper ingredi voluissent, in portu quodam *Hispanico*, non solum repulsi ab *Anglis* fuerunt, verum etiam interfecti nonnulli, & ipse Magistratus (qui *Corregidor* dicitur) simul cum mandato sui regis in *Angliam* est sublatus. De hoc stratagemate valde hic apud nos

Commissarij Hollandici.

Dracus pirata qui quatuor ab hinc annis, magnã auri vim ex *Indijs* furatus est.

triumphatur, idque in contemptum Hispani-
 carum virium: & liber impressus ea de re, aucto-
 ritate publica diuulgatus legitur. Alij tamen
 qui sunt prudentiores, existimant non esse ne-
 cessarium tantos animos sumere ex hoc euen-
 tu, eo quod discrimen non exiguum interfit
 inter armatos Hispaniæ milites, atque iner-
 mes *Corregidoris* famulos: Inseruit tamen &
 hoc ad aliquos animandos. Et nostri Consilia-
 rij tam diligentes in ea re sunt, vt nihil omit-
 tant, quod vlla ratione eo possit pertinere.
 Nescio tamen an hoc satis erit, ad multos com-
 mouendos, vt libenter proficiantur ad subsi-
 dium *Antuerpiensium*, † qui antea enim eo sunt
 profecti, non eundem habuerunt successum cō-
 tra Principis *Parmensis* milites quem isti nau-
 tæ in Hispania contra *Corregidoris* famulos.
 Urgetur tamen res vehementer, & quidem vt
 negotium geratur publice: sic sentiunt *Lece-*
strius, *Valsinghamus*, ceterique istius factio-
 nis homines. *Cicilius* autem reclamatur omni-
 no, & mauult rem secreto fieri, sicut hactenus
 factum est. Cuius sententiam multi tandem
 præualituram existimant, tum, quod hac ratio-
 ne parceretur sumptibus, sicut etiam amicitiæ,
 quæ (vt nostis) intercedit magna inter regem
 Catholicum & Reginam nostram defensatricem
 fidei: tum etiam, quia hoc ipso tempore auxilia
 petuntur instantissime ex Gallia, cuius regni E-
 uangelicis, satis cognitum est Reginam nostram
 quam matrem communem, non minus bene vel
 le quam Hollandicis: sed tamen difficultas ma-
 gna

† Angli mili-
 tes occisi om-
 nes prope
 Antuerpiam.

Lecestrius,
Valsinghamus.

Cicilius.

gna est, ne vtrique parti satis esse non possit.

Pax Gallica nuper nunciata valde nostros Protestantes angit, & regi Christianissimo maledicatur hic vbi que: non enim potest illis persuaderi, quin hæc omnia ex composito inter ipsum & suos principes ab initio vsque cogitata ac gesta fuerint. Iam aperte dicunt nihil vquam boni euangelicis sperandum esse ex *Palesiana* familia. Et timere se fingunt alterum *S. Bartholomæi* diem in Gallia futurum. Omnem tamen spem ponunt in prudentia *Regis Navarra*, vt ad tempus dissimulet, ne hoc vltimo edicto à regni successione excludatur, & bello etiã petatur. Iam casus est apud illos resolutissimus, licere homini, præsertim principi in causa fidei ad tempus dissimulare, sicut *Reigna* nostra *Maria* temporibus prudentissime fecit, & ea prudentia lucrata est regnum. Item facere *Navarra* regem vehementer cupiunt, & sperant se persuasuros. Vellent enim illa quatuor verba, perpetuo ipsius memoriæ inhærere, quæ *Ludouicus* Rex vndecimus tantopere cupiuit suum filium addiscere *Nescit regnare, qui nescit dissimulare*. Interim tamen parantur quedã auxilia, quæ *Rupellam* mittantur. Et strenue tractatur, vt fœdus quoddam vniuersale ineat inter omnes principes, quos appellant Euangelicos, cuius executor *Rex Scotia* declaretur in partibus Borealibus, *Navarrus* verò in Meridionalibus. Sed duo se offerunt impedimenta grauia. Primum quidem diuersitas opinionum in religionis professione, quæ diuersitatem et

Pax Gallica.

Potestanos Angli volūt regem Navarra dissimulare: sed Gallia non ita sciunt.

iam voluntatum & iudiciorum in rebus agen-
dis nutrit. Secundum vero pecuniarum inopia,
qua Dei permissione Evangelici hodie supra o-
nes alios principes laborant. Si tamen *Dralus*
Hispanicam classem ex Indijs venientem hoc
anno ad nos adduxerit, huic incommodo mag-
na ex parte subuenietur.

Mors Gre-
gorij.
Mactio Sixti

Mortis *Gregorij 13.* nuncius magnis applau-
sibus acceptus hic fuit. Sed tam subita ac cocors
Sixti quinti electio, prioris gaudij temperauit
exuberantiam. Non placebat quod fuisset Mo-
nachus, cum illud nomen apud nostros sit val-
de odiosum. Minus placebat, quod *Quinti* appel-
lationem haberet, renouabat enim memoriam
Pontificis *Pij Quinti*, qui primus anathema in
Reginam pronunciauit. Minimè omnium place-
bat, quod esset Romanus Pōtifex, qui antea quā
liscunq̄e fuisset, ad illam tamen auctoritatem
ac Cathedram euectus, non poterat huic nostro
statui non præfumi inimicus. Audistis aliquan-
do *Pij Quinti* temporibus, Ministros aliquos
ad plebem concionatos fuisse Reginæ Maiesta-
tem singulari sua bonitate commotam, permi-
sisse *Pio* tāquam seni & fere decrepito, vt sua
vita (quæ multum non erat duratura) pontifica-
tum gereret. Sed tamen ordinasse ac prouidisse,
vt post illum vnum alij Papæ non essent futuri.
Iam tamen post illum, *Gregorium* pertulit &
multi prætereà dubitant, quod etiam erit neces-
se hunc *Sixtum* perferre.

10/3 69

Michilum.

Res huius regni eodem ferè loco sunt, quo
anteà: nunquam tamè opinor peiori: omnia suf-
pi-

picionibus ac timoribus sunt plena. Nec quisquam hominum securus sibi esse videtur in eo quod possidet. Quod tam multi fratres Evangelici huc indies fugiant ex Gallia, duplici ratione non probatur. Primū, quod ex Gallia exeant, Evangeliumque deferant: deindē etiam quod tanta multitudine huc appellant. Dubitatur enim, ne sub prætextu religionis, ad alios etiam fines nonnulli ingrediantur. † Versus maior dominatur aquiloni, ac nuper instinc exagitatus non solum fremit, verum etiam furit, nec tot moribus læsus, se recipit, sed procurrat potius in præcipitium. Quid erit quæso tutum ab eius

*Eccesfrus
cuius arma
sunt versus iam
quem liber
nuper editus
cernitur.
Luna insigna
Comitis Noe
thumbræ.*

furore, cum iam unguis in † Lunam ipsam
defixerit? lubeo vos omnes valere,
maximē verò meum hospi-

tem *Rodericum*. Lon-

dini 30. Iulij

1585.

Vestrum omnium amantissimus,

G. T.

FINIS.